

...TMMOB Ankara İKK

TMMOB BAŞKANLARI KONUŞUYOR PANELİ GERÇEKLEŞTİ

12 Eylül darbesinin 30. yılında Devrimci 78'liler Federasyonu'nun Çankaya Belediyesi işbirliği ile gerçekleştirdiği Akademi 78 etkinlikleri kapsamında 15 Eylül 2010 Çarşamba günü Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde "TMMOB Başkanları Konuşuyor: 12 Eylül, Sonraki Yıllar ve TMMOB Mücadelesi Paneli" gerçekleştirildi.

Etkinliğin açılış konuşmasını Devrimci 78'liler Federasyonu Ankara Başkanı Hüseyin Esertürk yaptı. Esertürk kısaca Akademi 78 etkinliklerinden bahsettiği konuşmasında şunları söyledi: "Federasyonumuzun 3 Eylül'den beri yürüttüğü hem 12 Eylül Utanç Müzesi hem de Akademi 78 faaliyetleri kapsamında yürütülen etkinliklerin bugün son günü. Bizler 12 Eylül'ü her yönüyle, ekonomisinden kültürüne, siyasetine, eğitimine kadar çok yönlü irdeleyip basına, halkımıza ve ilgililerine ulaştırmaya çalıştık. Bugün de bu kapsamda bizleri yalnız bırakmayan sevgili başkanlarıma ve siz değerli konuklara çok teşekkür ediyorum."

Panel yöneticiliğini TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu Sekreteri Ramazan Pektaş'ın yaptığı etkinlikte ilk sözü 12 Eylül darbesi gerçekleştiğinde Birlik başkanlığı görevinde bulunan Yavuz Önen aldı. Yavuz Önen darbe sonrası günlerde yaşadığı bir anısını paylaştığı konuşmasının başında şunları aktardı: "1980 darbesinde Teoman Öztürk'ten sonra nöbeti ben devralmıştım, başkanlık görevindeydim. Darbede beni 1972'de aldıkları adresten aramışlar. Ben ve ben gibi birçok insan bizi ne zaman alacaklar diye düşünürdük. İki ay sonra

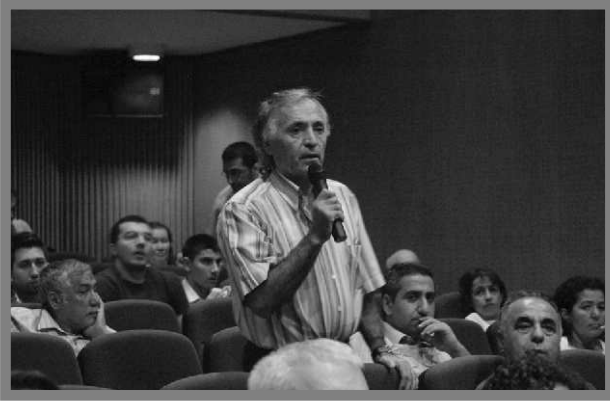
Bülent Tanık'la TBMM'ye gittik. Gidişimizin nedeni de şu, komuta konseyi meslek odalarını kapatmış, karar yazılmış ama bir komutan sormuş: 'sanayi ve ticaret odalarını da mı kapatıyoruz?' sonra bu karar geri dönmüş 'burada karışık bir sorun var' diye, kapatılmadık ve hesaplarımıza da el konulmadı. Fakat bilirsiniz ki üniformalı olmak illa o üniformayı giymek anlamına gelmez kafası ve yüreği üniformalı olanlar da vardır ve ne yazık ki o askeri darbe ortamında bunlar kraldan fazla kralcı işler yaparlar. Bankalar bizim hesaplara fiilen el koymuşlar, 500'e yakın çalışmamız var, çoluk çocukları var, geçim sağlanacak, Odanın kendi ihtiyaçları var. Bıçak kemiğe dayanınca TBMM'ye gittik bir albayın huzuruna çıktık, kurmay albayı. Girdik gördük ki tüm masalarda subaylar çalışıyor, meclis tamamen subayların işgali altında. Albay bana döndü ve dedi ki: 'Türkiye'de mühendis ve mimarları komünist yapmak için çok çaba harcadınız, ama belinizi kırdık. Ve şunu da bilin ki sizi asla sevmiyoruz.' Ama biz bunu zaten biliyorduk. TMMOB binası bir yüzbaşı komutanlığında basıldığında o

komutan yüzbaşı raftan bir Birlik Haberleri'ni alıp yere attıktan sonra üzerinde tepinmişti. Biz bunu biliyoruz bu tarihi bir andır. Bana da zaten 72 yılında Selimiye'de bir sorgu sırasında şöyle demişlerdi: 'bir gün ceza yasalarının size verdiği hükmü yaşayıp çıkarırsınız zaman çabuk geçer bunu aşabilirsiniz bunu sindirebilirsiniz ama asla yok edemeyeceğiniz bir şey var. Alanınızdaki kızıl damgayı asla yok edemeyeceksiniz.' Türk silahlı kuvvetlerinin halkın devrimci sosyalist komünist kesimine karşı tavrı böyleydi, kurumsaldı ve süreklilydi."

Planlarındaki değişiklik nedeniyle yurtdışına çıkması gereken TMMOB eski başkanlarından Çankaya Belediye Başkanı

Bülent Tanık panele görüntülü bir mesaj ile katılım sağlayabildi. Tanığın mesajı şöyleydi: "Devrimci 78'liler Federasyonu'na etkinlikleri için teşekkür ediyorum. Özellikle Utanç Müzesi Ankara için, Ankara'nın yakın tarihi açısından çok önemli, çok özel bir etkinlik oldu. 12 Eylül TMMOB'nin baskı altına alınması ve kırılması açısından işaret edilmesi gereken bir gündür. Sadece askeri darbeyle değil 12 Eylül'ü hazırlayan süreçle de TMMOB üyeleri bunu kemiklerine kadar hissettiler, yaşadılar. O sürecin yıkımlarını TMMOB üyelerinin, en aktif kadrolarının işkencelerle sürgünlerle yaşadıkları sıkıntılarla hatta bazılarımızın hayatlarını kaybetmeleri ile bizler de yakından yaşadık. 12 Eylül sonrası en önemli gelişmelerden bir tanesi

TMMOB örgütlülüğünün mücadele yürüttüğü merkezi yönetim uygulamalarıdır. Ama bütün insan kıyımına, kadro kıyımına rağmen TMMOB'nin devrimci, toplumcu geleneğinin önüne geçilememiştir. TMMOB bugün hala halkımızın her türlü sıkıntılı durumunda -can siperâne- teknik politikaların ötesinde, özgürlükler ve insan hakları konusunda da savunuculuğunu sürdürmektedir. 1980'lerde TMMOB'nin ayakta tutulmasını sağlayan kadrolar içinde yer almaktan gurur duyuyorum. Panelin geleceğe ışık tutacak bilgi birikimine hizmet edeceğine ve geçmişin kayıtlı altına alınmasına yardımcı olacağına inanıyorum ve tüm katılımcıları sevgiyle, saygıyla selamlıyorum."

Bülent Tanık'ın mesajının izlenmesinin ardından 12 Eylül 1980 askeri darbesinin sonrasındaki dönemlerde TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini üstlenmiş Teoman Alptürk söz aldı. Konuşmasının başında TMMOB'de görev alma sürecinden bahseden Alptürk 12 Eylül sonrası iktidarlara olan mücadeleyi ise şu örneklerle anlattı: "O dönem 'TMMOB'nin kapatılmaması için ne

yapmalıyız?' diye düşünüyoruz. TMMOB'nin kamu adına ve meslek adına yaptığı çalışmaların ne kadar doğru olduğunu anlatmak üzere TMMOB'nin o güne kadar hazırladığı bütün çalışmaları, raporları ve kitapları bugünkü Dost Kitabevi'nin olduğu yerde sergiledik. Daha sonra bu yaptığımız çalışmalarını da anlatmak üzere günün başbakan yardımcısından randevu aldık. Gittik ama tavır aynen şu: '15 dakikanız var, ne diyecekseniz deyin ve çıkın gidin' biz kendimizi anlatmaya çalışırken o dedi ki 'her şeye karşı çıkıyorsunuz'. Dedik ki: 'neye karşı çıkıyoruz', dedi ki: 'nükleer santraller mesela'. Dedim ki: 'anlatmamıza izin verin neden karşı çıktımızı'. 15 dakikalığına girdiğimiz yerden 4 saat 15 dakikada çıktık. Bizden özür diledi. Bunların ne kadar etkili olduğunu bilmiyorum ama bu kapatılma muhabbeti bir süre sonra ortadan kalktı. Ortadan kalktı ama TMMOB ve diğer Meslek Odaları'nın yasalarında çok önemli değişiklikler oldu. Bu konuda sözde bizim de görüşümüz alınacaktı, eski yeni kimi bulduysak bu konuda epey çalışma yapmıştık. Belki yazılı olarak görüşümüzü aldılar ama bir kenara attılar ve yine kendi bildiklerini yaptılar. Buradaki en önemli doğrudan genel kurullar ve üyelik konusuydu. Askerlerin üyeliklerini yasakladılar, kamuda çalışanların durumunu değiştirdiler. Eskiden ülkeden ne kadar mühendis mezun olmuşsa o sene okulları

odalara bildirir ve odalar da bunların kayıtlarının yapılmasını takibini yapardı. Böylece üyelik konusunda bir sıkıntılı süreç başladı. Arkasından da genel kurulları ikiye böldüler. 1. gün genel kurulu yapıyorsunuz, 2. gün yargı denetiminde seçimleri yapıyorsunuz. Böylece genel kurul cazibesi ortadan kalktı. Genel kurula gündem oluşturan ve tartışan insanlarla oy veren

...TMMOB Ankara İKK

insanlar ayrılmaya çalışıldı. Ama neyse ki TMMOB gelenekleri bunu aşmayı başarabildi.”

Alptürk'ten sonra söz alan Kaya Güvenç 12 Eylül öncesi ve sonrası mühendis ve mimarların hayatı kavrayışlarında meydana gelen değişikliklere geçmiş yıllarda yapılan sayısız çalışmalardan örnekler veren bir konuşma gerçekleştirdi. 12 Eylül'ün ekonomi politikasından bahsederek başladığı konuşmasında Güvenç şöyle dedi: "Bu gün 12 Eylül'e başka bir noktadan bizi ilgilendiren bir açıdan bakalım ve 12 Eylül'e şöyle bir tanımla yaklaşalım: mühendis ve mimarın işçi sınıfının bir parçası olarak hissetmesi noktasından bakarsak, emperyalist sistemle sermayenin bir krizi var. 1970'lerde uygulamaya konulan yeni liberal politikalar var, sıkıntı her zaman olduğu gibi kâr oranlarının düşmesinden kaynaklanıyor. Kârlar azalıyorsa bunun başka bir anlatımı ücretler yüksek demektir, bunlar arsında böyle bir denge vardır. Sisteme göre şayet kârları yeniden arttırmak istiyorsanız ücretleri mutlaka düşürmelisiniz. İşte 12 Eylül aslında sistemdeki bu yeni hareketlenmenin Türkiye'deki adıdır. Türkiye bunu bir askeri darbeyle yaptı ve bütün sonuçlarıyla birlikte bunu yaşadı. 12 Eylül emperyalizme bağımlılığı da pekiştirecek bir yapıyı beraberinde getirmek istiyordu. Turgut Özal MES başkanlığı başbakan oldu, Abdullah Oğuztürk DİSK başkanlığı idamla yargılandı. 12 Eylül tablosu budur."

Panelde son sözü halen TMMOB Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmekte olan Mehmet Soğancı aldı. Soğancı konuşmasında TMMOB ile ilk tanıştığı gençlik yıllarından başlayarak TMMOB'nin kararlı ve devrimci tarzının bugünlere nasıl taşındığına ilişkin anlatımlarda bulundu. Üniversite yıllarında ODTÜ ÖTK içerisinde çalışırken TMMOB'nin bütün bir gençlik hareketine kapılarını nasıl açtığını anlatan Soğancı şunları ifade etti: "Konur Sokak'taki bodrum kat bombalanan yer- bütün ODTÜ ÖTK bildirilerinin zorlu koşullarda basıldığı yerdir. Bütün bir gençlik faaliyetine kapılarını açmış ve onun her türlü örgütlenmesi noktasında desteğini ifade eden bir yapıdır TMMOB. Sonra 12 Eylül geldi ve 1980'de bitirmem gereken okulu ancak 1985'te bitirebildim. Mezun olunca hemen üye olmuştum ancak hayatın başka alanlarından sonra örgüte tekrar gelişim

1990'lı yıllardır. TMMOB'ye baktığımızda onun ayırt edici özelliğinin 12 Eylül öncesi için zorunlu üyelik olduğunu görüyoruz. Diplomasını alan mühendis, mimar mesleğini icra edebilmek için örgütüne kaydolurdu. TMMOB Türkiye'de yurtdışındaki emsal örgütlerle hiçbir şekilde yapısı benzemeyen bir iştir. Teoman Öztürk belgeselinde sevgili başkanım 1973'te birlik yönetim kurulunda bir "mücadele" kelimesinin bile geçmesinin 8'e 7 oyla olduğunu söyler. Kırılma noktalarından biridir ve gerçekten böylesi bir örgütte o toplumsu fikirlere, devrimci fikirlere sahip olan, çocuklarımızın geleceği aydınlık olsun diye çaba gösterenlerin, o 70'lerde dünyada esen sol rüzgârların etkisiyle bu örgütün yönetimlerine gelmesi aslında o günden bugüne bir TMMOB olgusunu hayata geçirmiştir. Zorunlu üyeliğin olduğu bir yerde, bıyıkları bize benzemeyen binlerce insanın olduğu bir yerde 1970'lerden bu yana böylesi bir fikriyata asgari düzeyde sahip olanlar yönetimlerde. Burada bir hikâye yazmıştır TMMOB. Sevgili başkan Teoman Öztürk'ün 1973 yılındaki "Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı, zulüm ve engelleme yöntemlerinin söküp atamayacağını bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürenlerin değil; halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız" sözleri o dönemi belirleyen sözlerdir. 1980'de kapatılmadı -beter edildi kapatılmaktan- ve bu yürekli yiğit insanlar örgütü ayakta tuttular."

Panel ikinci turda salondan gelen sorulara panelistlerin cevap vermelerinin ardından sona erdi. Panel Yöneticisi Ramazan Pektaş katılımları için "TMMOB Başkanları"na teşekkür etti ve kendilerine çiçek verdi.

